

Thulefjord kan smuldre

Nortura har vedtatt å legge ned anlegget i Bodø og flytte mesteparten av produksjonen til Sarpsborg. Det dreier seg først og fremst om Gilde-produkter. Thulefjordproduktene som er en spesialitet, skal flyttes til anlegget i Målselv. Men også når det gjelder dette nordnorske spesialmerket, skal en del av produksjonsprosessen foregå i Østfold. Spørsmålet er da om Thulefjord lenger kan kalles en nordnorsk spesialitet.

Thulefjord kan i hvert fall ikke lenger kalles kortreist når råvarene skal fraktes Norge på langs før de blir bearbeidet og pakket. I Nationen i går mente direktør Audun Skeidsvoll i Forbrukerrådet at det kan være brudd på matloven å kalle produktene nordnorske. Ifølge loven skal ikke merking være villedende.

Skeidsvoll omtalte Thulefjord som et tvilstilfelle, og ber Forbrukerombudet følge opp.

Matmerk er en annen instans som kommer inn i bildet. Thulefjord-serien ble godkjent som spesialitet av Matmerk i 2007. Thulefjord er riktignok ingen beskyttet geografisk betegnelse, men godkjennelsen ble begrunnet med bruk av nordnorske råvarer og lokal håndverkstradisjon. Matmerk har tidligere uttalt at om Nortura flytter produksjonen, må de søke om de fortsatt får bruke betegnelsen spesialitet. Spesialitet-merket følger ikke automatisk med på flyttelasset.

Resultatet kan i verste fall bli at hele Thulefjord-konseptet smuldrer opp. I så fall kan vinninga gå opp i spinninga for Nortura og eierne. Råvarene skal fortsatt være nordnorske,

Oppsummert

Thulefjord

1 Spørsmålet er om en spesialitet kan kalles nordnorsk når den dels produseres i Østfold.

Langreist

2 Thulefjord-produkter kan uansett ikke lenger kalles kortreiste.

Risiko

3 Vinninga kan gå opp i spinninga for Nortura og bøndene.

også når de bearbeides i Østfold. Selv om alle instanser fortsatt formelt skulle godkjenne Thulefjord som nordnorsk, er det likevel risiko for at det villedende elementet i markedsføringen slår tilbake på Nortura og bøndene. Merverdien og kvalitetsbegrepet kan bli så utvannet at merprisen ikke kan forsvares.

Bøndenes egne organisasjoner i Nordland har protestert mot flyttingen. Det er ille nok i seg selv at lokale arbeidsplasser og ringvirkninger forsvinner. Argumentet er at forbrukerne krever billig mat, og at produksjonen derfor må effektiviseres og sentraliseres. Kampen om Thulefjord viser samtidig at effektiviseringen har en side som undergraver kvaliteter som gjør norsk matproduksjon framtidrettet og verdt å satse på.

SAGT

av andre

Kjersti Toppe: Mener statsministeren er feig.

Jens tør ikke

* «Vi har vanvittige sosiale helseforskjeller i Norge, og jeg skulle ønske vi hadde en statsminister som gikk i front i kampen mot dem. Men det tør han ikke.»

Kjersti Toppe, lege og stortingsrepresentant (Sp), til Klassekampen.

Lusker rundt

* «Vi trenger at Stoltenberg, Sigbjørn Johnsen, eller en annen av de tunge navnene i Regjeringen, går i rette med opposisjonen som sier vi vil ta fra folk friheten. Men i Ap er man så redd for å bli stemplet som formyndere at de bare lusker rundt med halen mellom beina og gjentar det opposisjonen sier.»

Kjersti Toppe til Klassekampen.

By og bygd

* «Byer er den mest overlegne oppfinnelsen i verdenshistorien, og så har vi politikere som ikke vil utvikle dem. Jeg kunne godt tenke meg å bo i Lærdal, det er nydelig. Men Distrikts-Norge er i ferd med å bli et mellomland med kjøpesentre og ufullstendige boligstrøk spredd rundt. Vi trenger ordentlig landsbygd og ordentlig by.»

Erling Dokk Holm, arkitekt, til Dagsavisen.

Bygd

* «Bygdefolk er ikke bare bønder på Felleskjøpet.»

Sandra Borch, leder i Senterungdommen, til Dagsavisen.

Nationen arbeider etter Vær varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig avisomtale bes ta kontakt med redaksjonen. Pressens Faglige Utvalg (PFU) er et klageorgan som behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål. PFU holder til i Oslo, tlf: 22 40 50 40. Epost: pfu@presse.no

Opprør mot riksantikvaren

DAGENS GJEST

Etter to og et halvt år ved roret er riksantikvar Jørn Holme blitt institusjonens svøpe. torsdag 5. juli kulminerte misnøyen med hans embetsførsel i et opprør der 23 profilerte kulturminnevernere og fagfolk oppfordret miljøvernminister Bård Vegar Solhjell til å rydde opp.

Det manglet ikke på velvilje og forventninger da Jørn Holme tiltrådte som riksantikvar 23. oktober 2009. Avisene flokket seg om ham, kommentatorene jublet og garvede kulturminnevernere syntes endelig at en lang natts ferd mot dag var over.

Etter mange års anonymitet skulle miljøvernminister Erik Solheims overraskende førstekandidat til stillingen gi Riksantikvaren tilbake det Riksantikvaren hadde tapt i norsk offentlighet.

Det er ikke godt å si når det egentlig glapp. For eksemplene på en vinglete og bekvem embetsførsel har hopet seg opp. Kanskje var det debatten som fulgte da det ble kjent at Riksantikvaren ville frede Operahuset i Oslo og flytterminalen på Gardermoen? For

da fagfolk møtte forslaget med undring og skepsis, kuttet Holme debatten med å stemple dem alle som «surpomper».

Men det kan også ha vært Holmes aksept for høyden på det nye rådhuset i Tønsberg. Året før han tiltrådte, hadde Riksantikvaren fremmet innsigelse mot planene, men et kutt på magre åtte meter var tilstrekkelig til at ordfører Petter Berg fra Høyre kunne reise fornøyd hjem fra forhandlingsmøtet på Holmes kontor, vel vitende om at Riksantikvarens innsigelse nå var historie.

Eller var det da de vonde, men opprinnelige kirkebenkene røk ut i Veggli kirke at vi for alvor hevet øyebrynene? Holme stakk innom på en lynvisitt og opphevet den midlertidige fredningen, så å si på stedet.

Veggli kirke ligger i Rollag, Buskerud, og er tegnet av Christian Heinrich Grosch – en av våre fineste arkitekter fra 1800-tallet. Benkene var en del av det opprinnelige interiøret og var som alt annet, tegnet av Grosch.

Men helst var det den brutale rivingen av Furuheim på Gol som

Sjur Harby

Sjur Harby er arkeolog og skribent

VINGLETE

«Eksemplene på en vinglete og bekvem embetsførsel har hopet seg opp.»

utløste skredet. Til tross for Holmes midlertidige fredning av dette anlegget i sveitserstil, til tross for hans argumentasjon for at bygningsmassen representerte viktige nasjonale verneverdier, kunne eiendomsutvikleren – som for anledning hadde heist flagget – sette grabben i husene onsdag 27. juni i år.

Statsråd Solhjells svar til Dagbladet 7. juli er både forvirrende og urovekkende. «Jeg har absolutt ingen planer om å skaffe ny riksantikvar og jeg kommer ikke til å skifte ut Holme», sa han og fortsatte: «Jeg kjenner ikke til alle disse sakene, men jeg synes det er bra at ulike kulturminnesaker vekkes til debatt. Riksantikvaren er i en ledende stilling, og han må tåle kritikk.»

Er siste ord i saken sagt? Nepe. Riksantikvaren som institusjon kan ikke leve med en leder uten autoritet og legitimitet. Det norske kulturminnevernet kan ikke ha en riksantikvar som unnsår seg hver gang radio og fjernsyn inviterer ham til debatt med kritikerne.

Verken Solhjell eller SV har råd til en borgerlig kulturminnepolitikk ett år før stortingsvalget.